

Sygn. I C 346/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Banaś
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2015 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa R. D.

przeciwko S. D.

o ochronę dóbr osobistych

oddala powództwo.

Sygn. akt IC 346/14

UZASADNIENIE

Powód R. D. w pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w Słupsku wystąpił z roszczeniem z tytułu naruszenia dóbr osobistych i wniósł o zasądzenie od pozwanego S. D. na jego rzecz kwoty 250.000 zł oraz o zasądzenie na rzecz świetlicy wiejskiej w S. gm. D. kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, że S. D. zeznając przed Sadem Rejonowym w Słupsku w sprawie o sygn. akt II K (...) złożył fałszywe zeznania, czego skutkiem było skazanie powoda na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Stracił on też tym samym możliwość uczestnictwa w uroczystości I Komunii Świętej córki jak i leczenia w wybranym przez siebie ośrodku medycznym w warunkach wolnościowych.

Pozwany S. D. wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, iż powód został prawomocnie skazany za czyn popełniony na jego szkodę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przeciwko R. D. przed Sądem Rejonowym w Słupsku toczyło się pod sygn. II K (...) postępowanie karne o czyn z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk. W toku tego postępowania R. D. konsekwentnie nie przyznawał się do popełnienia zarzucanego mu czynu.

dowód: uzasadnienie wyroku wydanego w sprawie II K (...) SR w Słupsku złożone w odrębnej kopercie na k.21 akt.

Wyrokiem z dnia 18 października 2012 roku R. D. został uznany za winnego tego że, 12 sierpnia 2010 roku, w miejscowości B., w warunkach powrotu do przestępstwa, działając wspólnie i w porozumieniu z pięcioma innymi ustalonymi osobami, poprzez bicie pięściami, kopanie oraz uderzanie drewnianymi pałkami, brał udział w pobiciu S. D., w wyniku którego doznał on obrażeń ciała w postaci stłuczeń z sińcami okolic obu oczodołów, pleców, czoła oraz barku prawego, które to obrażenia naruszyły czynności narządów jego ciała na okres poniżej 7 dni, czym naraził S. D. na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku opisanego w art. 157 § 1 kk, który to czyn zakwalifikowano, jako występki z art. 158§1 kk przy zast. art. 64 § 1 kk i z jego popełnieniem wymierzył mu karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku, II K (...) złożony w odrębnej kopercie na k. 21 akt

Apelacja R. D. od powyższego wyroku została oddalona jako oczywiście bezzasadna wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 21 marca 2013 roku, sygn. VI Ka (...).

dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 21 marca 2013 roku, VI Ka (...) złożony w odrębnej kopercie na k.41

Na dzień wyrokowania powód zakończył odbywanie kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku, sygn. II K (...).

bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Z treści uzasadnienia pozwu oraz twierdzeń powoda wyrażonych na rozprawie w dniu 23 stycznia 2015 roku wynika, że powód domagał się w niniejszym procesie majątkowych środków ochrony dóbr osobistych. Jako podstawę prawną zgłoszonych żądań powód wskazał wprawdzie art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 417 kc, nie mniej Sąd nie jest związany podstawą prawną żądania, a jego podstawą faktyczną. R. D. dopatrywał się naruszenia dóbr osobistych w postaci prawa do wolności w fakcie złożenia przez pozwanego S. D. fałszywych - w ocenie powoda - zeznań, które to legły u podstaw wydania wyroku skazującego przeciwko powodowi.

Podstawę prawną żądania zgłoszonego przez powoda stanowi zatem art. 23 kc w zw. z art. 24 kc w zw. z art. 448 kc.

Punktem wyjścia rozważań winno być na wstępie wskazanie, iż Kodeks cywilny nie zawiera definicji dóbr osobistych, lecz ogranicza się do stwierdzenia, że dobrami osobistymi człowieka są w szczególności; zdrowie, wolność cześć, swoboda sumienia, nazwisko (...). Przywołany powyżej przepis art. 23 kc ma charakter szczególny. Jest w nim zawarta bowiem jedynie ogólna zasada, że dobra osobiste wymienione w nim przykładowo pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Nie wskazuje on natomiast środków ochrony, a więc sankcji przewidzianych za ich naruszenie. Te zostały wymienione w art. 24 kc. Oba przepisy pozostają zatem w ścisłym związku. Różnorodność występowania w życiu społecznym dóbr osobistych podlegających ochronie cywilnoprawnej, przesądza o niemożliwości jakiegos systematycznego ujęcia przesłanek ogólnych, których występowanie mogłoby przesądzić o tym czy konkretne zdarzenie lub wypowiedź stanowią naruszenie któregoś z nich. Ocena musi być, i jest w praktyce orzecniczej, dokonywana na tle konkretnego stanu faktycznego. Innymi słowy, to Sąd w świetle konkretnego stanu faktycznego winien ocenić – stosując kryteria obiektywne – czy doszło do naruszenia dobra osobistego i czy zachodzą przesłanki do zastosowania któregoś ze środków ochrony przewidzianych w art.24 kc (por. orz. SN z dnia 8 października 1987r. (...) (...)7, OSNCP (...), poz.(...)).

Zgodnie z treścią art. 23 kc dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Zgodnie zaś z treścią art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może też żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy

pieniężnej na wskazany cel społeczny. Stosownie do art. 448 kc w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Z treści art. 24 § 1 kc wynika, iż ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania ujmowana jest w prawie cywilnym szeroko. Przyjmuje się mianowicie, że bezprawne jest każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, a nawet z porządkiem prawnym oraz z zasadami współżycia społecznego. Okolicznościami wyłączającymi tę bezprawność jest działanie na podstawie przepisu lub w wykonaniu prawa podmiotowego, a także zgoda uprawnionego i nadużycie prawa podmiotowego osobistego. Rozstrzygając powództwo oparte o treść art. 23 kc i 24 kc, należy w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Jeżeli do naruszenia dobra osobistego doszło, lecz brak jest bezprawności, dobro osobiste pozostaje naruszone, jednakże poszkodowany nie korzysta z ochrony.

Powód kierując swoje roszczenie przeciwko pozwanemu stał na stanowisku, że naruszył on jego dobra osobiste w postaci prawa do wolności, uczestniczenia w życiu rodzinnym, możliwości leczenia w warunkach wolnościowych w miejscu przez siebie wybranym, albowiem doprowadził swoim postępowaniem i działaniem do skazania go za czyn którego nie popełnił, a którego był jedynie świadkiem.

Na gruncie rozpatrywanej sprawy istotne znaczenie należy przypisać temu, iż R. D. został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 18 października 2012 roku, sygn. VI Ka (...) za to, że w dniu 12 sierpnia 2010 roku w B. działając wspólnie i w porozumieniu z pięcioma innymi ustalonymi osobami poprzez bicie pięściami, kopanie oraz uderzanie drewnianymi pałkami brał udział w pobiciu S. D..

Określona w art.11 k.p.c. moc wiążąca wyroku karnego oznacza, że w sprawie cywilnej niedopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek własnych ustaleń co do tych okoliczności, którymi zgodnie z przywołanym przepisem, sąd jest związany w postępowaniu cywilnym. Zważywszy zatem na uregulowanie zawarte w art. 11 k.p.c. sąd cywilny związany jest ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku co do popełnienia przestępstwa, czyli okolicznościami składającymi się na jego stan faktyczny znajdującymi się w sentencji, tj. osobą sprawcy, przedmiotem przestępstwa, czynem przypisanym oskarżonemu, czasem i miejscem jego popełnienia, a także i osobą nim pokrzywdzoną, o ile należy do znamion przedmiotowych konkretnego przestępstwa. Oznacza to, że sąd - rozpoznając sprawę cywilną - nie może więc dokonywać jakichkolwiek własnych ustaleń co do wyżej wskazanych okoliczności i musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2008 r., III CSK (...), oraz z dnia 14 kwietnia 1977 r., IV PR (...)).

Oznacza to, że w niniejszym postępowaniu R. D. nie może opierać swojego powództwa na tym, że nie popełnił przestępstwa, za które został skazany prawomocnym wyrokiem wydanym w postępowaniu karnym, w sprawie o sygn. II K (...). Powód wywodząc, że przebieg zdarzenia za który został skazany, był inny niż to ustalił sąd karny, zmierzał w istocie do wykazania, że brak było podstaw do wydania powyższego wyroku skazującego. Tymczasem, jak to już wyżej wyjaśniono fakt współudziału R. D. w zdarzeniu z dnia 12 sierpnia 2010 roku, nie może być obalony w niniejszym postępowaniu. Okoliczność, że był on sprawcą zdarzenia była przedmiotem badania Sądu Rejonowego w Słupsku, co znalazło wyraz w treści wyroku skazującego. Sprawstwo R. D. w zakresie przypisanego mu czynu nie budziło też najmniejszych wątpliwości Sądu II instancji. Ubocznie jedynie należy wskazać, że Sąd Rejonowy, co wynika z lektury obszernego uzasadnienia sporządzonego co do osoby R. D., oparł swoje rozstrzygnięcie nie tylko na zeznaniach świadka - pokrzywdzonego S. D. ale i na wyjaśnieniach złożonych przez pozostałych oskarżonych jak i na zeznaniach innych świadków. Do obalenia tych ustaleń może dojść tylko poprzez wzruszenie prawomocnego wyroku karnego za pomocą nadzwyczajnych środków zaskarżenia. W postępowaniu o ochronę dóbr osobistych jest to niedopuszczalne. W postępowaniu cywilnym strona - powód - nie może wywodzić, że nie popełnił przestępstwa za które został wcześniej skazany prawomocnym wyrokiem w postępowaniu karnym, ani też, że przestępstwem tym nie wyrządził szkody (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16.07.2014r III APa (...)).

Wobec istnienia prawomocnego wyroku sądu karnego przesądzającego, że powód dopuścił się pobicia S. D., którymi Sąd rozpoznający niniejszą sprawę jest z mocy art. 11 kpc związany, powództwo powoda o ochronę dóbr osobistych oparte na twierdzeniu, że pozwany (a pokrzywdzony w postępowaniu karnym) doprowadził do skazania powoda za czyn, którego nie popełnił, jako bezzasadne należało oddalić.

Sąd oddalił wnioski dowodowe strony powodowej w postaci zeznań wskazanych w pozwie świadków, zawnioskowanych na okoliczność wykazania, że powód nie uczestniczył w pobiciu S. D., za co został skazany w sprawie II K (...), albowiem Sąd w postępowaniu cywilnym nie może dokonywać odmiennych ustaleń niż to wynika z prawomocnego wyroku sądu karnego.